

Reactie internetconsultatie Tijdelijk besluit experiment nabijheidsrechter

Kostendifferentiatie bij schikken

De Concept Nota van Toelichting (par 3.5) vermeldt dat er ongeveer 450 zaken per jaar worden verwacht. Ik heb ruime ervaring met kantonzaken betreffende consumentenrechten. Van de laatste twintig zaken zijn er vijftien geschikt voor de eerste roldatum en daarmee buiten het zicht van de rechtbank gebleven. Ik vermoed daarom dat het aantal aangebrachte zaken onder de experimentele procedure hoger zal zijn dan 450. Voor de werklast is het daarom van belang dat de prikkel om te schikken blijft bestaan of althans niet kleiner wordt. Een prikkel om te schikken sluit ook aan bij het beleidsdoel om een geschil vaker op minnelijke wijze op te lossen.

Zowel bij dagvaardingszaken als bij art. 96 Rv-procedures weet de gedaagde partij dat er een zaak aanhangig wordt gemaakt waarbij hij kan worden veroordeeld tot betaling van proceskosten. Het griffierecht maakt bij zaken tot 1250 euro een aanzienlijk deel uit van de proceskostenveroordeling. Met het voorgestelde experiment is er griffierecht verschuldigd zodra het regiebureau vaststelt dat de zaak in behandeling wordt genomen door de nabijheidsrechter (art. 7 lid 3, art. 8 lid 1 en art. 16 van het voorstel). Op het moment dat de gedaagde weet krijgt van de experimentele procedure, vormt het griffierecht voor hem dus geen financiële prikkel meer. Dat is m.i. onwenselijk. Hoezeer ik ook voorstander ben van een laagdrempelige procedure met geringe kosten, wil ik in het kader van dit experiment een ander voorstel doen, namelijk om de totale kosten van de procedure te verhogen, met een korting als er voortijdig wordt geschikt.

De Concept Nota van Toelichting (par 3.2) vermeldt immers dat er niet is gekozen voor een verlaging van het griffierecht om te voorkomen dat de eiser vanwege een financiële prikkel en niet om processuele redenen voor de experimentele procedure kiest. In het voorstel bestaat er nog steeds een financiële prikkel om voor de experimentele procedure te kiezen vanwege het ontbreken van deurwaarderskosten (bestaande uit exploitkosten, kosten voor het raadplegen van het handelsregister of de basisregistratie, en de kosten van toezicht en tuchtrecht, samen ongeveer 135 euro inclusief btw). De procedures kunnen financieel worden gelijkgetrokken door in de experimentele procedure een vast bedrag van 135 euro te rekenen voor de kosten van het regiebureau vanaf het moment dat het geding aanhangig is, en het griffierecht pas op een later moment verschuldigd te laten zijn, bijvoorbeeld wanneer er verweer wordt gevoerd of een zitting wordt ingepland. Op deze manier blijft de prikkel tot schikken in stand.

Verschuiving werklast

In kantonzaken kan de eiser kiezen tussen een procedure in zijn eigen woonplaats of in de woonplaats van de gedaagde. Aan dit experiment nemen vier van de elf arrondissementen deel. Een consument woonachtig in Maastricht die een geschil heeft met een ondernemer in Den Haag kiest nu mogelijk voor een experimentele procedure in Den Haag waar hij voorheen voor een procedure in Maastricht koos. Dit kan zorgen voor een verschuiving van de werklast. Het is mij niet duidelijk of u hiervoor oog hebt gehad.

Borgerstweet

Het experiment beoogt een eenvoudige en laagdrempelige procedure in het leven te roepen waarmee kwetsbare individuen hun rechten kunnen effectueren. Mensen die niet regelmatig voor de rechter verschijnen, weten de van belang zijnde feiten niet altijd goed over het voetlicht te brengen. Om niet alleen recht te spreken maar ook recht te *doen*, zou het oordeel van de rechter met partijen moeten worden gedeeld voordat het vonnis volledig wordt uitgewerkt en zou de zwakkere partij in de gelegenheid moeten worden gesteld om kort op dat oordeel te reageren voordat het vonnis volledig wordt uitgewerkt, vergelijkbaar met een Borgersbrief. Een reactie van maximaal 280 tekens – de maximale lengte van een tweet – waaraan geen nieuwe producties mogen worden bijgevoegd kan bijdragen aan het rechtsgevoel en een rechtvaardige procedure. Aan het begin van mijn loopbaan heb ik een zaak verloren waarbij ik duidelijk had gemaakt dat een document pas in de procedure naar boven is gekomen en daarom geen deel kon uitmaken van de overeenkomst, of een zaak waarbij de rechter twee wetsartikelen door elkaar haalde. Een korte reactie had kunnen leiden tot een vonnis dat beter recht deed aan de situatie.

Het delen van het oordeel hoeft niet in de weg te staan aan een eenvoudige en vlotte procedure. Het conceptvoorstel benoemt dat partijen schriftelijk, via de email of per telefoon (Whatsapp) worden geïnformeerd over de procedure. Langs dezelfde weg kunnen het rechterlijk oordeel en de korte reactie daarop worden uitgewisseld.

Een bijkomend voordeel van het delen van een kort oordeel is dat partijen hierdoor in de gelegenheid worden gesteld om de zaak alsnog te schikken waardoor het vonnis niet hoeft te worden uitgewerkt.